По конфіскаті — наклад другий.

Ч. 18 (172). Львів, четвер 25. січня 1923. Почтову належність оплачено гуртом. Рік II.

Громадський Вістник

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щад. 143.322.

Адреса для телеграмів Громадський Вістник Львів.

Гол. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.

Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 5000 Мп.

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 7500 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунія 50 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 7500 мп. Зміна адреси 300 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

Ціна примірника 300 мп.

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО Рано.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО“.

„На Шипкѣ спокойно“.

(Ґенеральське експове. — „Малоруські“ посли. — Бранка і реєстрація.

Після довгих, майже двомісячних приготувань — виголосив польський премієр ґен. Сікорскі своє експозе.

Основною тенденцією сього експозе були поклони в сторону правиці й лівиці. А що ґен. Сікорскі має амбіцію відіграти ролю премієра сильної руки, кланяючись в сторону правиці, говорив стилем хієнської преси про національні меншости, з окремою колючкою в сторону Жидів, а кланяючись в сторону лівиці, відважно вписував на конто дійсних справників грудневі події в Польщі і говорив терпкі слова про адміністрацію в Польщі і на кресах, отже про головну домену табору „Хієни“ („не кождий урядовець свідомий сього, що він слугою, а не паном суспільности, сторожем, а не джерелом права“). В такім стилю ціле експозе. Поклони і поза на безпартійність. Успік [illegible] вали: [illegible] Сейда, Петрицкі і м. головачі „Хієни“, а другу посол Луцкевич.

Вдоволені були тільки деякі ґрупи польської лівиці. Пос. Вітос зі своєю братією на безпуттю. Він хотів би і „капитал пріобрѣсти и невинность соблюсти“. Вбивство Нарутовіча спинило його на половині дороги в обійми „Хієни“. А вона рук не опустила. Дальше манить „Пяста“ перспективами обильного жиру.

„Ґазета Варшавска“, головний орґан „Хієни“, з нагоди експозе так схарактеризувала польського премієра: „Взагалі ґен. Сікорскі знаменито підпер погляд, який виробляється про нього в краю, а саме, що він є тільки зручним демаґоґом“.

Всеж „Ґазета Варшавска“ не здержалася від похвали п. Сікорскому за passus про національні меншости і без обиняків зазначила, що це місце з промови п. Сікорского, вирване їй з під серця, призначене ad captandam benevolentiam „Хієни“.

Цій частині промови п. Сікорского хочемо присвятити кілька слів.

Der kommende Mann „Визволення“ і ППС. говорив неначе під диктат п. Строньского з „Ржечипосполітей“:

„Польща є державою національною (з 31·7 процент „національних меншостей“! — Прим. Ред.). Одначе згідно з польською традицією — наша конституція, ухвалена чисто польським суверенним соймом, ґварантує всім горожанам без яких небудь ріжниць не тільки безпеку, спокій і рівність супроти права, а й також повноту культурного розвитку і врешті свободу зберігання своїх язикових і віроісповідних окремішностей.

Цих ґзарантій конституційне правительство, яке маю честь репрезентувати, завжди і безоглядно додержить; очевидно супроти цих горожан, що льояльно і щиро стоять на ґрунті нічим не зкрестіонованої польської державности. Одначе правительство не покаже слабости супроти тих, що не хочуть бути послушними синами Польщі; тих, що прислухуються голосам з заграниці, щоби у відповіднім моменті виповісти свою горожанську льояльність супроти держави. В Польщі немає горожанства на виповідження. Так як кождий горожанин має право ожидати з боку держави повної опіки, так і Польща має право і буде домагатися від своїх горожан, щоби їй служили вірно в долі і недолі.

Я бачив як військовий нашого молодого жовніра зі східних „кресів“ рік тому покликаного до війська. З радістю мушу ствердити, що є це жовнір не тільки охочий, понятливий, карний, а й завжди вірний і певний. Ці молоді сини „руского“ і білоруського люду є для мене заповідію нових часів: братнього співжиття чужого язикового населення східних воєвудзтв з народом польським, братньої співпраці, до якої станть в імя вікової традиції представники білоруські і руські...

Пос. Луцкевич: А де Українці?... праці, яка мусить бути доконана в імя могутности Польщі. Одночасно думаю, що сьогодня, коли на польських лавах сойму засіли репрезентанти м а л о р у с ь к і (так і сказано: „малоруські! — Пр. Ред.) з Малопольскі Всходнєй, коли побір до війська в цій країні має зовсім а зовсім нормальний перебіг, нечисленні

прихильники правительства Петрушевича зрозуміли врешті хибність і шкідливість приноровленої ними до держави тактики, тої тактики, що, підносячи гасло української незалежности на терені Малопольскі Всходнєй, цей нещасливий і війнами знищений, з Польщею нерозривно злучений віковою працею і кровю цілих поколінь, віддає під впливи східної анархії.

Жидівська меншість на основі висловних прінціпів без сумніву орієнтується, що добровільно надані Польщею права правительство додержить. Одначе потрібний голос остороги. Надто часто по жидівській стороні замінювано оборону своїх управнених інтересів на боротьбу за привілей. Деякі орґани міжнародньої преси, оскаржуючи нас надто відрухово, називають пануючу в Польщі рівність гнетом“.

Так говорив муж довіря п. Пілсудского, представник табору, якому „Хієна“ закидує федералістичні тенденції.

Ми не будемо спиняти над деклямаціями п. Сікорского про право і конституцію, якими — мовляв — Польща ущаслилила народи, які опинилися по цей бік риської лінії. Польське право влучно схарактеризував речник жидівського клюбу п. Тон („Наймении в Польщі мають до говорення міністри, за це найбільше воєводи, старости а навіть возні“).

Спинимося над стрічками, в яких п. Сікорскі говорив про Східну Галичину. Для нього тут все в порядку, бо в соймі є пятьох „малоруських“ послів

.. бо там перебіг бранки, яку Польща зааранжувала, є „нормальний“, бо там український нарід капітулює вже зі своїх незалежницьких змагань.

Инакше був би призадумався над вислідом виборів у Східній Галичині, инакше був би спитався своїх дорадників: „яка причина явища, що підчас виборів у Східній Галичині, понад 25.000 Українців перейшло через тюремні брами“.

Речник жидівського клюбу п. Тон сказав, що уступ про національні меншости в промові п. Сікорского робив враження, що він скандував не свої гексаметри. П. Тон — налоговий оптиміст. В Польщі кождий, що має владу, скандує ті самі гексаметри.

В однім п. Тон має повну рацію: „В цій данській державі щось не є в порядку“.

Присилайте складки на п р е с о в и й ф о н д на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

Нова тактика.

Берлін, 17. I. 1923.

В ранiщих листах про теперішній конфлікт між Німеччиною і Францією підкреслив я змагання обох сторін берегти, формально, законности як у своїх мотивах так у тактичних вчинках. Французький уряд, як знаємо, не послав на Поруря окупаційної армії, а тільки „контрольну комісію“, з відповідною військовою асистою (40.000 людей з арматами, танками, літаками і т. ин.) на те тільки, щоби припильнувати виконання постанов версайльського трактату, ломаних чи там недодержуваних Німеччиною. Німецький уряд натомісць, закидаючи Франції нарушення мирового трактату, уникає висновку, що наслідком французької інвазії сей трактат стратив правну силу для Німеччини, і не витягає анальоґічних політичних висновків, заявляє тільки, що в даних обставинах Німеччина не може виконувати приняті зобовязання, хоч прінціпіяльно не відмовляється від них. Французький уряд, велівши репараційній комісії сконструувати з сього нове „намірене недодержання“ постанов трактату, поки що не займається справою політичного відношення до Німеччини, велівши своїй „контрольній комісії“ подбати на місці у Рурі про доставу репараційного й ин. вугля. Німецькі промисловці і робі-

Пр. 42/23. В Імени Річипосполитої Польскої! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часопису „Громадський Вістник“ число 12. (166) з дня 17. I. 1923. в артикулі під заголовками: 1) „Ґрізне memento“ в уступах між словами: а) „колись“ і „редактор“, б) від слів: „що“ до „сойму“, в) від слів: „Тут слід“ до „офіцирів“, г) від слів: „На випадок“ до кінця артикулу. 2) „Східна Галичина“ а) в уступах між словами: „тих“ і „то цифри“, б) від слів: „Та ще“ до „долати“, в) від слів: „Поляки“ до „населення“, г) „Польське“ до „посол ства“, д) від слів: „Тут знова“ до „часописей“. 3) „Військова бранка у Сх. Галичині“ уступ п. з. „Вобреччина“ 4 „Пімста?“ а) в уступі від слів: „аби“ до „ворогом“. 5) „Уваги з приводу сокільського життя в Стрийщині“ а) в уступі від слів: „Досить“ до „притих“, б) „Влада та наші руханкові і пожарні товариства“ а) в уступі: „для влади“ до „мужика“, 7) „Новинки“ в уступі від слів: „яким“ до „сусіди“ містить в собі єство ad 1) б) в), 5) а) провини з § 300 з. к. і ad 1) г), 2) б) в) г) д), 3) а), 4) а) злочину з § 65 а) з. к., ad 1) а), 2) а), 7) а) провини з § 302 з. к. і ad 3) а також злочину з § 87 зак. карн., узнав доконану в дни 16. січня 1923 конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493 процедури карної заказ дальшого поширювання того друкового письма. Зв разом видав наказ відвічальному редакторов тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найблизшім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. грудня 1862 Д. п. д. № 6 ех 1863, а іменно засудження за переступство на грину до 400 Мп. — Львів, дня 18. січня 1923.

(Підпис нечиткий).

тичні організації відповіли пасивним опором, що треває вже четвертий день, і вислід якого не може бути передбачений. Німецька людність в новозанятих просторах (окрім комуністів, які вже почали підлизуватися Франції) виявляє дива достойну солідарність і неподатність; та з другого боку Франція певно не схоче завернути зі шляху, на який вступила, тілько ужиє всіх доступних способів і репресій, щоб переперти свою волю.

Не забігаючи на поле здогадів, який оборот і кінець візьме сьогоднішня мирна війна і чи довго в ній можна буде берегти „законних" становищ, я хотів би сьогодні спрямувати увагу читачів на сю обставину, що з хвилею розбиття останньої париської репараційної конференції, Німеччина довершила радикальної переміни в її повоєнній політичній тактиці. З осени 1918 р. її тактика мала назву Erfüllungspolitik. Було це вчасти продовження революційно - демократичної наівности і віри у Вільсона, самоозначення, народоправства і т. ин., вчасти переконання, що антанта і весь світ, бачучи всі зусилля Німеччини виконати вложені на неї тягарі і всетаки неможливість повного виконання їх, зрозуміють їх несправедливість та необхідність ревізії версайського трактату. І хоч сей прінціп був і є так само утопійний, як Вільзонівське самоозначення і демократичні благоденства, все таки цілі чотири роки, а головно за правління Вірта, він був провідною думкою німецької політики, поки не довів Німеччини над берег руїни. Очевидно, в опозиційних колах було чимало критики такої тактики, з окрема німецькі промисловці домагалися зірвання з дотеперішньою тактикою. Остання внутрішня кріза, яка привела до власти уряд Куна, довіреника промисловців, довела з усею політичною послідовностю до зміни тактики. Німеччина закинула безоглядну Erfüllungspolitik і старається мирними одначе рішучими засобами приневолити противника до иншої поведінки ніж доси було. В сьому-ж й головне значіння найновійших подій. По банкротстві Erfüllungspolitik прийшла тяжка проба на Nein-Politik.

Нова тактика, що послугується головно пасивним опором, має якісь вигляди на успіх тільки в високо розвинутих і національно вповні одноцільних країнах, в яких адміністрація без участи й доброї волі органів самоврядування, господарських і суспільних організацій майже неможлива. Ці передумови в Німеччині є, як також необхідна до того національна свідомість і солідарність, одначе всіх тих сил не можна перецінювати, коли їм прийдеться видержати довший іспит. Наперед трудно удержати пасивний опір на довшу мету в законних межах і не дати противникови приводу до закидів, що Німеччина почала справжню війну, на яку й слід відповісти всіми методами й наслідками війни. Далі пасивний опір має вигляди на успіх, себто на відворот противника, тільки в такім разі, коли в поміч Німеччині прийде не лише публична опінія політичного світа, а й у недалекім часі дипльоматична інтервенція. В сім напрямі надії німецького уряду не здійснилися. Прилюдна думка за кордоном дуже мало змінилася в користь Німеччини — зайвий доказ, що політичний світ не руководиться альтруїстичними мотивами. З окрема болючо відчувають Німці байдужне становище Англії й Америки, звідки вони сподівалися не то симпатії а й інтервенції. Що в тих краях оціняють песимістично вислід теперішного конфлікту, показується з ходу німецької валюти: 6.000 на 1 доляр 1 січня, 20.000 — 17 січня.

Теоретично беручи, французько-німецький конфлікт може скінчитися (при чужій інтервенції або без неї): а) новими репараційними переговорами й новою умовою; б) відорванням лівого боку Рену й необмеженою окупацією Поруря; в) новою війною і всіми її благодатями. Тілько перша можливість булаб для Німеччини політичним успіхом; друга навелаб на неї тяжку внутрішну крізу, господарсько-фінансову катастрофу і т. ин.; третя — страхіття й наслідків третьої трудно й уявити собі. Якщо ґеній Европи не цілком зїхав з глуздів, то може відверне ще найгірше.

С. Томашівський.

Мадярський фашизм.

Богато говориться про фашизм у Італії, Німеччині, а вибрики польського фашизму маємо всі перед собою на оці. „N. Fr. Presse" пише таке про фашизм на Мадярщині:

„Сейчас після перемоги Муссоліні в Італії, фашизм на Мадярщині вибух з нечуваною силою і тільки старанням уряду цему рухови надано еволюційний характер. Причини розвитку фашизму на Мадярщині є такі: Мадярська держава перебуває економічну крізу, яка потягла за собою дорожнечу, нужду та инші недуги державного орґанізму. Провідники народу несвідомо відчувають, що сьогоднішний уряд не в силі відповідати вимогам духа часу і що влада повинна приняти форми диктатури. З часом в гру входили також христіянські та націоналістичні мотиви. Провідником мадярського фашизму можна уважати Стефана Фрідріха, колишнього міністра, який скликав кілька зібрань своїх симпатиків, на яких ухвалено новий напрямок політики, опертої на національному романтизмі і традиціях. Утворено орґанізацію, якої члени присягали в нічній темноті і одягали тільки чорні сорочки. Орґанізація, оповита романтичним ореолом набрала популярности серед мас і вкрадалася до армії і на села, викликаючи скрізь нервові, неспокійні настрої та зацікавлення.

На слідуючих зборах наступило обєднання фашистів з націоналістами, усталення грограми та утворення окремої фашистської етики. У програмі зазначено, що приватна власність має бути збережена і що фашизм стає до боротьби із соціялізацією майна. Загальна акція мала йти по лінії італійського фашизму. Провідник фашистів Фрідріх мав виїхати до Риму для студіювання тамошних організацій і для авдієнції у Мусоліні. Також мали виїхати мадярські представники до Кемаля Паші, у якого малиб навчитися, в який спосіб поневолена і зруйнована нація може осягнути перемогу над ворогом. До орґанізації фашистів вступала головно студенгська молодь і Фрідріх є тої думки, що в короткому часі фашисти на Мадярщині будуть творити поважну силу, яка стане важним чинником у дальшому розвитку подій.

Голодівка в Бриґідках

Політичні вязні в тюрмі „Бриґідки" на знак протесту проти безпідставного держання їх вже четвертий місяць у вязниці, розпочали дня 24. ц. м. голодівку і вислали до президії окружного Суду у Львові письмо такого змісту:

Підписані політичні вязні в тюрмі „Бриґідки" у Львові при вул. Казимирівській ч. 24 заявляють:

З огляду на те, що реченець обліґаторійного арешту вже минув, а підписаним не обявлено висліду слідства, хоч воно було покінчене вже на початку місяця грудня 1922 р., підписані не маючи жадного средства на свою оборону, починають з днем 24. січня 1923 р. голодівку на знак протесту проти безконечного протягування остаточного вирішення їх справи.

Львів, дня 22. січня 1923 р.

Келія 54: 1. Бошко Олекса, 2. Заліско Андрій, 3. Ждан Іван, 4. Кравс Іван, 5. Кузик Василь, 6. Ляхович Павло, 7. Петрик Петро, 8. Садовий Михайло, 9. Хахура Михайло, 10. Чапляк Антін, 11. Шиманський Гриць.

Келія [illegible] Бумбар [illegible] 2. Дуда Іван, 3. Козій Гриць, 4. Романко Степан, 5. Ценкий Михайло, 6. Яндрухів Василь.

ВАСИЛЬ ЛІМНИЧЕНКО.

Манявський Скит.

На руїнах колишньої слави Підкарпаття, на звалищах Манявського Скиту довелося мені недавно провести кілька годин сумної роздуми. На міжгірній поляні, де колись гомоніло життя монашої братії, просидів я ціле надвечіря та ширяв душею по тих теремах минулих віків, з яких тепер ледве слідні останки.

На тому місці, де колись жили люде великої віри в перемогу своєї справи, тепер сумно, невесело... Розпорошені мури дзвінниці ледве що ще в основах тримаються, а стіни скарбівні давнього Скиту сильно зарисувалися. Затираються вже й сліди колишньої величньої церкви. А там же під тією ж церквою, поклався до сну неструджений Йов, Теодозій та безщасний гетьман Іван Виговський. Тепер і знаку немає, де лежать їх тлінні останки. Лише з криївок підземних, завалених пивниць, в яких колись черці своє добро складали, вигляне инколи невхопна ящірка та засичить їдовитий гад. Лиш пастухи побіля них товар на пашу гонять та деколи сирітської пісні затягнуть.

Смутно там і невесело...

В надвечірову хвилю сиджу я на чорному камені розвалених чернечих кель та гляджу на другий бік Батерсу. А він так тихо-тихо плеще хвилею об високу скелю, що здається, начеб то боявся боговгодників збудить зі сну. А їх там, по другому боці, богато спить. Тільки не знаєш саме, де вони... Бо сугіря травами поросло, гроби давно запалися, там пастухи товар пасутч. На „колишнім руськім Атосі" панська худоба трави топче!!!

Над Батерсовим проваллям пастух сумовито грає на сопілці. Жалібний, народній мотив над звалищами лебедить, оббивається об сірі, попукані мури й простелюється по моїй задуманій душі. А в леготах цієї сопілчиної пісні тремтить жалісливе закляття:

„Sic transit gloria mundi!"

І ввижується мені суха, чернеча стать аскета Йова, що самотою берегами Батерсу блукає й молитву покаяння шепче. То знов бачу старечу постать Теодозія, що свою братію боговгодного життя навчає. А там іще пересуваються перед моїми очима тіни великого гурту черців, героїв волі, борців духа!

І виджу під стінами манастиря Довбуша зі своїми леґінями та сумні похорони гетьмана Виговського.

А наприкінці бачу сумний упадок Великоскитської оселі та скитальче життя остальних черців. Жалісною душею гляджу на їх пращання з монастирським селищем.

Як знесення Великого Скиту порішено, прийшов богородчанський комісар з урядниками печатати церков та келлі. А чернеча братія зі сльовами в очах і риданням у душі в останнє зібралась в церкві та грімко відспівавши „Под Твою милость" пішла блукати світом... І на протязі кільканацятьох наступних літ навідувалася одинцем на своє давнє обиталище, зазирала в кожній кутик опустілої будівлі та гірко плакала.

Смутний фінал...

Тим смутніщий, що життя цієї обителі було блискуче, а її духові намагання величні, подивні..., Вісімдесять і кілька літ стояли вони непохитно на сторожі святої справи серед моря противностей! І хоч їхня релігійна ідеольогія ішла в розріз із Правдою, то річ у тім, що вони в добрій вірі зуміли твердо станути в обороні своїх духових інтересів!

І дійсно—вони боронили їх завзятущо, до самого останку гордо тримали прапор духового життя. До самого останку „contra spem sperabant". У тому саме вони являються бути ясним примірóм нашому поколінню в нинішних часах. Тією вірою в перемогу своєї справи, надією проти надії хай вони вітають над нами повсякраз нашого невольного вікування!

Хай вони вітають над нами!!

Бо ми про них забули...

„Руїни Великоскитеької оселі озарив маєстат недолі і непровиненого упадку" — пише історик, а я додав би ще: „і забуття".

Ми загалом не вміємо як слід берегти цінностів минувшини, а про Манявський Скит мабуть і зовсім призабули. А цеж „колишній руський Атос", це розбитий храм з нашої давнини, це руїни освячені духом саможертви і святих досягань наших предків.

Правда — в нас тепер важнійші справи на меті, а на збереження чи консервацію руїнних мурів треба би чимало накладу праці та гроша, усеж таки дещо й про нього треба подбати. От хочби й тим, що в часі ферійних екскурзій зі шкільною молодю не забудьмо відвідати й його руїни!

Там у роздумі над долею минулих століть та в оглядані чарівної околиці можна найти вспокоєння задушевних бажань, можна оглянути чудесні каскади манявського водопаду та нарадуватись переможною красою Підкарпаття.

І певно така прогулька полишить у душі незатерте знамя насолоди й задовілля, а притім ушанує память подвижників духових намагань нашої бувальщини.

А цими роками окромі „скобів орлиного роду, вольного вітру братів" ніколи там нікого з дальших сторін мабуть і не побачиш. Вони одні чи не найкраще ділом вшановують та цінять памятники нашого духового життя.

Вони одні...

Бо загал скоро забуває й тих, що ще не так давно від нас одійшли...

От хочби й автора поеми п. з. „Скит Манявський" бл. п. Антона Могильницького.

Вертаючи з Маняви тією ж самою путтю, якою перед трьома роками польські жовніри вели на смерть бл. п. Михайла Мартинця з тов., я бажав поклонитися тіням одного з перших піонерів відродження українського письменства в Галичині, Антона Могильніцького.

Його мощі спочивають на цминтарищі в Яблінці.

І вказали мені добрі люде западену, бурянами порослу могилку без хреста. Казали, що в ній спочиває автор поеми п. з. „Скит Манявський" і оден із перших подвижників галицького літературного відродження.

А я припав грудьми на їхасті мохи гробові і щиро-гірко заридав...

— Невже-ж нас і на березовий хрест не стати!?

З Холмщини.

З діяльности Т-ва „Рідна Хата“.

Т-во „Рідна Хата“, яке на Холмщині зосереджує всю національно-культурну працю, відчинило нові філії в с. Василеві і Черкасах на Томашівщині. В Холмі 21. січня відбувся концерт драматичного гуртка Т-ва „Рідна Хата“ й вистава песи „На перші гулі“. Підчас різдвяних свят в багатьох салях селяне улаштували коляди на користь „Рідної Хати“.

Хто користується церковним майном?

В с. Збережі, Володавського пов., є плебанія при замкненій владою православній церкві. З часів війни цю плебанію й біля 200 моргів землі займає поручник Роман Пляр. Нині він продає сіно й инше майно, а на його місце має приїхати якийсь капітан з міністерства „lasów i dóbr państwowych“.

Велика Україна.

Новий прапор.

Український ЦІК затвердив новий торговельний прапор Української Соціялістичної Републики. Прапор червоного коліру з надписом УССР. і з знаком риби.

Життя в Київі.

Кооператор Поссе, який став гарячим прихильником совітської влади, друкує свої замітки про київське життя в „Ізвестіях“. Наводимо з цих заміток найбільше характеристичні уступи:

З 1918 року по 1920 р. з 21 тисячи замешкалих будинків цілком знищено 1552; не лишилось ні одного цілком направленого будинку. Знищено не стільки бомбардуванням, скільки пожарами. Пожари в 1918—19 роках були стихійним лихом. Пожари, на жаль, й досі не припинились, але комунальна господарка вживає тепер заходів, щоб нарешті припинити це лихо. На групових арендаторів, до розпорядження яких тепер перейшла більшість націоналізованих будинків, переводиться натиск з вимогою поправити центральний опал. В багатьох домах він направлений. Де-не-де почали направляти будинки. Особливо успішно направляють касарні.

Публики, що ходить у театри, в Київі тепер рівняючи мало. Театри, які видано у аренду, переживають важкі часи.

Так само погано працюють й реставрації. Найкраща реставрація „Універсаль“ вже зачинена й все її майно продано за борги.

Зачиняються не тільки реставрації, але й культурно-просвітні товариства, хоч потреба в них не зникла.

Що торкається громадсько-політичних течій, то поза комуністичною партією, яка в Київі, як і скрізь, живе повним життям, нема нічого ні нового, ні старого Ані меншевиків, ані есерів, ані комуністів, ані максималістів, ані толстовців.

Похід Франції на Німеччину.

Ситуація загострюється.

Німецькі часописі доносять, що ситуація в рурському басейні загострюється з кождим днем. Дня 21. січня відбулися збори німецьких соціялістів, які ухвалили підчинятись наказам Берліна. В кількох копальнях вибух страйк. Навіть залізничники прилучилися до страйку так, що вся комунікація припинена. Професіональні союзи вручили французьким командантам ультіматум, домагаючись звільнення арештованих підприємців, в противному разі загрожено ґенеральним страйком.

Переговори.

Представники німецьких робітничих рад виїхали з Ессен до Могунції, де мають переговорювати з французькими ґенералами. Всі німецькі банки замкнено. На мурах міста Ессен появилися французькі відозви, в яких Французи обіцюють звільнити арештованих і вицофати свої сторожі з копалень, щоби тільки робітники повернули до праці.

Французька артилерія.

Французи побоюючись заворушень в окупованій области, спровадили до Ессен тяжку артилерію.

Справа страйку.

В робітничому синдикаті обговорювано справу страйку. Комуністи є проти страйку. Часть соціялістичних і християнських синдикатів єаза страйком. Більшість не рішена.

Дісельдорф. Шахтярі в копальнях Реклінґгавзен почнуть сьогодня працю.

Зріст німецьких замовлень у Чехії.

Адміністраційні власти застановляються над розпорядками, які слід видати проти надто великого зросту німецьких замовлень н вуголь наслідком окупації Поруря.

Заступлення нім. залізничників союзницькими.

Звідомляють про кілька випадків ухилення від праці залізничниками. Їх заступлено союзницькими фаховцями.

Франція в справі мораторії.

Поанкаре і Барту уложили оконечно шість услівий, які стоятимуть на чолі французького проєкту в справі признання Німеччині мораторії. Комісія відшкодувань обговорюватиме повисші ґарантії.

Грізний знак.

„Matin“ пише, що здовж окупованої области Німеччина концентрує свої війська.

Голоси англійської преси.

Ціла англійська преса твердить одноголосно, що Німеччина докладає всіх зусиль, щоби викликати повстання на окупованих землях.

Большевизм.

„Times“ пише, що большевицькі аґенти, використовуючи невдоволення проти окупантів, ведуть енерґічну аґітацію серед німецького робітництва.

Звільнення арештованих.

Французька влада в Ессен на домагання робітників випустила на волю арештованих промисловців.

Німецька відозва.

Професіональні Союзи окупованої области оголосили відозву з протестом проти французької окупації Рур. Робітники домагаються негайного опущення окупованих земель.

Деякі зміни.

Французький ґенерал, що командує всіми військами на окупованій области, переніс свій штаб з Ессен до Герне, де розложився табором 32. корпус французької армії.

Протест німецького уряду.

„N. Fr. Presse“ доносить, що німецький уряд вислав до Парижа протест проти крівавих ексцесів у Бохумі. В протесті сказано, що демонстранти в Бохумі не були узброєні і що Французи стріляли до безоружних робітників. Німеччина жадає садисфакції за пролиту німецьку кров.

Арештування директора залізниць.

В Ессен арештовано директора залізниць за протифранцуську аґітацію.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередну свою адресу.

З польських справ.

Дальша дискусія над експозе премієра Сікорского.

В дальшій дискусії в соймі над експозе ґен. Сікорского промовляв від П. П. С. Барліцкі. Він заявив, що діягноза недуги держави поставлена Сікорским, цілком задоволює П. П. С. Недугою є шовіністичний націоналізм. Його жертвою повинно впасти 30 відс. непольського населення. Але польський нарід не піде по лінії націоналізму, бо має двічі більше противників. Промовець говорить про неетичні методи ендеції й при цій нагоді торкається вбивства Нарутовіча. — Тут правиця остентаційно виходить із салі. — Промовець закінчує зазивом, шоб уряд вводив конституцію в життя і уздоровив адміністрацію.

Вітос заявив від імени Пяста: Людовці апробують програму уряду, хоч уважають, що слід було-б створити парляментарний уряд поважної більшости. Пяст сповнив обовязок і виготовив подрібну програму, яка могла-б стати підставою міжпартійного обєднання. Його спроба не вдалася. На уряд Сікорского погоджуємося як на конечність і поводитисьмемо відповідно до його діяльности“. Що до санації скарбу промовець жадає як найдальше йдучої прогресії. Неясність у справі аграрної реформи викликує враження, що уряд легко важить цю справу. Що до нац. меншостей, то на підставі конституції мають ті самі права, що Поляки. Не розуміє ото-ж їхніх нарікань. „Пяст“ заявляє урядови своє довіря.

Дубановіч в імени „Хрієсціяньско-народового“ клюбу заявив: Здібним до праці може бути лише уряд опертий на тривкій більшости. Клюб промовця завше готов був увійти в цю більшість, створену на підставах реальної програми. Клюб не піддержить кабінету.

Від імени Жидів промовляв д-р Тон: Найсильнійша часть експозе ґен. Сікорского, це критика адміністрації. Урядовці не підчиняються конституції: міністри мають менше до говорення ніж воєводи, старости і навіть возні. Що до Жидів, то Сікорскі говорив про них так, наче-б-то хтось навчив його, що говорити. Права в Польщі дістали Жиди разом з конституцією, яку Польща сама собі надала, „а ми до цеї Польщі належимо й є її частиною“. „Ніхто не є добродієм, а ніхто обдарованим“. „Польщі не можна ділити на ми і ви. Держава є одна“.

Жиди не жадають ніяких привілеїв, лише оборони життя й майна, а це є правом. Цього права Жиди не мають. Тут промовець говорить про протижидівські ексцеси й про нищення жидівського шкільництва, практики адміністрації і ин. За своє право Жиди платять військовою службою й своєю добровільною участю у війнах, які веда Польща. (Крики, протести, визови). Кривдою є отож вираження Сікорского про Жидів. В Польщі не все в порядку. Всенімці знищили Німеччину, вшехполяки знищать Польщу. Жидівським послам вільно голосувати про дрібниці, але не про президента. Але Жиди не дадуть викинути себе поза скобку. До уряду Сікорского Жиди відносяться критично і вважатимуть, чи його вчинки будуть згідні з конституцією?

Преса про експозе.

Ендецька „Газета варшавска“ називає експозе Сікорского „грубою демагогією“. Метою премієра було притягнути лівицю. Тому оминав річи для неї неприємні між иншим програму б. міністрів скарбу. Голоси закордонної преси про анархію в Польщі, якими Сікорскі бив в ендецію, були інспіровані самимже його урядом. Демагогія Сікорского швидко скрахує, як тільки уряд предложить конкретну програму діяльности. Програма направи скарбу, з якою небаром виступить мін. Владислав Ґрабскі напевно не буде приємна не лише для ППС. і Визволеня, але й для НПР. і Пяста. „Тоді побачимо, наскільки трівка позиція ґен. Сікорского“.

Пепеесівський „Роботнік“ уважає експозе на загал добрим, правильним і сильним. Особливими похвалами стрічає виступ Сікорского проти правиці.

Жидівська варшавська преса дуже гостро поборює становиско Сікорского в справі Жидів.

Сенат.

Сенат, у якому велику більшість творить правиця, під проводом марш. Тромпчиньского, систематично старається поширити свої компетенції. Всупереч постановам конституції яка не дає сенатови права висказувати довіря чи недовіря до уряду, в сенаті йде дискусія над експозе Сікорского без уваги на протести ППС. і Визволеня. Дискусія на загал повторює думки, висказані в соймі.

Непольські представництва і кабінет Сікорского.

„Куріер Львовскі“ доносить, що не є виключене, що й инші непольські клюби займуть у дискусії над експозе подібне становиско як Жиди, себто: не вискажуть виразного погляду про кабінет Сікорского, щоб таким чином приневолити премієра виразнійше заявитися в справі непольського населення. Можливе й те, що деякі непольські клюби голосуватимуть проти кабінету.

Дописи з краю.

Барилів.

Обурююча самоволя — наказного кацика.

Нам пишуть: Дня 18. грудня 1922. р. зявились у мене два польські жовніри 8 комп. III. бат. 26 п. п. із квітом такого змісту:

„Kwit na 600 kg. siana, które to Dowództwo III/26 pp. w Radziechowie zakupiło u zwierzchności gminnej wsi Barylowa.“

Вправді я ще тої днини рано довідався, що п. Вербицький, місцевий мельник, війт продав моє сіно військовій команді, але я ніяк не міг цього зрозуміти, щоби щось в тім роді було можливим. Жовнірам заявив я, що квіт виставлений для громадської зверхности і я його не можу приняти, а про купно сіна можу говорити, але безпосередно з командою. Жовніри пішли

по війта а я попросив собі 3 ох свідків: Івана Яцюка, Володимира Хомляка і Ігната Мацькова. Жовніри вернули без війта, за те принесли письмо такого змісту: „Proszę wydać 3 metry siana za które dowództwo zapłaci, jeżeli ksiądz nie wyda dobrowolnie, mogą żołnierze połamać zamk. Baryłów 19/XII. Kierownik gminy Wierzbi ki.“

Я вияснив жовнірам незаконність такого поступування і вони не зважились ломати замків і відійшли з нічим. Дня 18/XII. їздив п. Вербіцький до Радехова в тій справі і привіз ще двох жовнірів. Ці прийшли і заявили мені, що команда приказала за всяку ціну забрати сіно, бо Вербицький представив справу так, що я зібрав банду з колами і вилами і хотів „розоружити“ жовнірів. а сіно всеж таки забрано. На кількаразове моє зголошування в команді — відповідю було замикання дверей перед носом. Коли всеж таки стрінувся з капітаном і зажадав відшкодування зглядно квіта, дістав відповідь: „Ja pana nie znam“. Староство хоч заявило, що дозволу на забрання сіна не дало — до нині не потягнуло „керовніка“ до відповідальности. *о. Василь Пришляк.*

Рогатинщина.

Карна експедиція.

З Вербиловець в Рогатинщині пишуть нам: Пописові Українці ховалися до тепер щасливо. Се обурило польську владу, яка спровадила дня 11. ц. м. військо з Рогатина і обсадила Вербилівці, переводючи точну ревізію, яка одначе осталася без успіху. Поліційний комісар зажадав від стаційного команданта наложення на Вербилівці контрибуції. Комендант завагавсь, покликуючися на обовязуючі його приписи. Одначе вже дня 12. січня зарядив згаданий командант „постарчене“ — свиней, муки, мяса, тютюну і т. п. протягом 24 годин. Почалося стягання контрибуції та розміщування жовнірів по хатах, при чому на прим. з хати Ілька Іваськевича викинено на двір його батька 85-літнього старця та обрабовано комору. Депутації селян заявив староста, що їм „ще не таке покаже“.

Чортків.

Зі Шманьковець.

Село наше належало перед війною до першорядних під оглядом культурно-просвітним в чортківськім повіті. Дуже гарно розвинулися українські товариства, в котрих гуртувалося все старше громадянство. Та тепер не те! Не видно того захоплення серед старших, що перед війною. Одні далі продовжають свою працю, другі заховуються невтрально, а були і такі, що хотячи стати „porządnymi“, давали срібні коронки на „wzbogacenie skarbu“.

Правда! Відновлено тут заходами одного студента читальню, та вона істнує лише на папері, бо не видно в ній ніколи старших. Здається, брак тут старшої інтеліґентної одиниці, котра зуміла би згуртувати селянство. За те молодіж горнеться при аматорськім гуртку, котрого головою є п. Стець Степан, а в виділі п. Багрій Федь, Рога Петро і Горачий Олекса. Тому то виділови і виділови читальні треба завдячити, що постаралися над уладженням власної виставової салі. Правда маленька, але Українці вже не потребують кланятися директорови Полякови, щоби позволив їм відіграти штуку в громадській школі, мимо цего, що Поляки устроїли собі в школі „kółko“, де сходяться, грають вистави, гуляють..., а як прийдеться щось ладогодити, то „pan wójt (розуміється наказний) powie, że szkoła należy do gminy“. Не знати, чи в школі мають відбуватися „schadzki“, чи наука? Про це нема кому впімнутися. Повинні вглянути в це висші власти! — На Рождество Христове, заходами і старанням студента Гордієвського, відіграно „Безталанну“, драму в пятьох діях Івана Тобілевича. Visus.

ВП. Передплатникив в Чехо-Словаччині просимо отсим складати передплату за наш часопис в Банку Чеських Леґіонів в Празі на конто Видавн. Спілки „Діло“ у Львові, а нас повідомити листівкою. — *Адміністрація.*

Совітська Росія.

Загальне становище.

„Морнінґ Пост“ дає інтересні дані про становище совітської влади, взяті з офіціяльних джерел.

Прибутки совітської Росії виносять тепер 400 міл. золотих руб., а видатки 800 міл. золотих рублів, Прибуток на одну душу насення виносить дуже незначну цифру — 28—30 золотих рублів на рік. З залізниць функціонує лише сім, рух на них провадиться в розмірах одної третини попереднього. Безпосереднє оподаткування, що цілим своїм тягарем спадає на селянство залишає селянинови лише 30 відсотків вартости продуктів його праці. Податки на нові промислові підприємства накладені в таких розмірах, що вони часто перевисшують прибутковість підприємств. Населення, якого в 1917 році було 150 міліонів, тепер має 120 міліонів. Продукційність праці впала до одної пятої продукції 1917 року. Площа засіва складає 40 відсотків площи 1917 року; рогатої худоби, коней і овець залишилось в десять разів менше, ніж було пять років тому назад.

В дрібній промисловости продукція впала до 12 відсотків, а в великій 90 відсотків продукції 1917 року. В усіх державних підприємствах робітникам по кілька місяців не платять грошей, за кожну скаргу загрожують масовими звільненями. Заробіток в Москві складає від 25 до 35 прожиткового мінімума. В большевицькій партії, число членів, які були большевиками до 1917 р.. виносить 71240 чоловік.

Великі держави і доля патріярха Тихона.

Голова православної церкви в Фінляндії архіепископ Серафим звернувся до англійського короля і президентів республики французької, німецької і північно американських Сполучених Держав з проханням ужити заходів, щоб добитись увільнення патріярха Тихона.

Представники французького і англійського уряду дали відповідь, в якій вони заявляють, що ставлячись з співчуттям до долі патріярха, вони не уважають можливим втручатись в внутрішні справи Росії. Американська відповідь була дуже короткою: Повідомлення про арешт патріярха Тихона і инших осіб одержано й перечитано з великим інтересом. Позитивна відповідь дана лише президентом німецької республики. Він повідомив, що при зносинах з російським урядом німецький уряд повідомив, що духовні кола дуже заінтересовані долею патріярха Тихона. Це повідомлення справило враження на російський уряд.

Присилайте датки на політичних вязнів до Тов. „Краєвий Союз Кредитовий“, або до Тов. „Дністер“ з дopиcкою: на вязнів! — У Львові є ще кількасот арештованих Українців! — В першу чергу найблища рідня і села повинні прийти з помочею!

РІЖНІ ВІСТИ.

Мемуари Массарика.

Президент Массарик закінчив писати свої воєнні мемуари і приступив до їх видання. У мемуарах присвячено богато місця Росії та Україні,

Чічерін про війну.

В розмові з журналістами в Льозанні Чічерін заявив, що цілий льозанський договір буде безвартним шматком паперу, який не усуне жадних конфліктів, а навпаки спричинить нову війну.

Раковський виїхав з Варшави.

Раковський, який хвилево перебував у Варшаві, виїхав до Москви, відмовивши приняти у себе кореспондентів закорд. часописів.

Союз російських письменників.

В Празі відбулися збори союза російських письменників і журналістів. Предсідником вибрано проф. Сорокіна. Вибрано також новий виділ.

Совіти мобілізують?

Фінська преса доносить, що совіти проголосили частинну мобілізацію своїх військ, маючи на меті напасти на Фінляндію.

Український релігійний комітет у Відні.

Зорганізований у Відні український релігійний комітет продовжає свою діяльність. Недавно відбувся відчит проф. Іберсберґера п. з. „Православна церква“ і відчит д-ра Бляйха.

Ленін тяжко хорий.

Стан здоровля Леніна погіршився; він стратив мову, його руки спараліжовані.

Нанзен у Москві.

До Москви прибув Нанзен, який має на меті організувати акцію допомоги голодуючим.

Сесія Союза Народів.

Остаточно установлено дату скликання сесії Союза Народів на день 29. січня в Парижі.

Сензація у Парижі.

Анархістка Берті застрілила в редакції „Action Fraçaise“ співробітника того орґану Пляті, визначного політичного діяча.

Роковини мадярського поета.

Минулої неділі Мадярщина святкувала 100 літні роковини народин найбільшого свого поета Петефі. У святі взяли участь представники уряду.

Анґлія відкликує льорда Керзона з Льозанни.

Англійський уряд відкликає льорда Керзона з Льозанни до Льондону, з огляду на сучасну ситуацію.

Ще одна конференція.

З Риму доносять, що Мусоліні предложив урядови Зединених Держав плян скликання світової конференції, яка розвязалаб справи довгів.

Ситуація в Клайпеді.

Ситуація в Клайпеді не змінена. Очікують приїзду комісії союзних держав. На засіданню литовського комітету ухвалено, що Клайпеда має бути прилучена до Литви, але з задержанням автономічних прав.

Порядок нарад Р. С. Народів.

Денний порядок нарад Ради Союза Народів є слідуючий: 1) справа фінансової відбудови Австрії, удержання контрольної комісії в Альбанії, аж до хвилі як там прибуде французька делеґація, котрої вислання домагається Альбанія. Ухвала кінцевих внесень на основі спеціяльних випрацювань ген. секретаріяту на поручення Ради С. Народів, у справі економічних відносин в Росії. Обговорюватиметься також питання розоружень і справу взаємин між Польшею і Литвою. Рада С. Народів заіменує президента і 6 членів правлячої комісії для басейна Зари. Обговорюватимуть також протест німецького правительства проти окупації французького війська.

Великі сніги в Югославії.

В Югославії упали великі сніги, наслідком чого весь залізничий рух припинено.

Політичний замах на закарпатській Україні.

В Прешбурзі виконано політичний замах на особі віцеґубернатора Закарпатської України д-ра Еренфельда, на знак протесту проти його адміністративних розпорядків. Чеська преса пише, що замах виконали мадярофіли.

Большевики висаджують війська в Тракії?

„N. Fr. Presse“ доносить з Атен, що до пристаней причалили совітські воєнні кораблі, з яких виладовано совітські відділи. Большевики мають на меті заатакувати Грецію на випадок нової війни.

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

ТЕЛЕҐРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ ТЕЛЕҐРАФІЧНОЇ.

Відложення засідання польського сенату.

Варшава. Заповіджене на сьогодні пленарне засідання сенату відложено на середу 31. ц. м.

Відїзд американських військ.

Кольонія. „Кельніше Цтґ.“: Американські окупаційні війська кинуть 25. ц. м. Кольонію, а слідуючого дня через Антверпію поїдуть у дальшу подорож.

Справа засуду Тісена.

Берлін. „Берл. Тґт.“: Тісен буде засуджений на 3 місяці вязниці. Крім німецького адвоката має Тісен також двох звісних французьких адвокатів.

Дальші арештування і репресії.

Кольонія. Коаліційні власти дальше арештують опірних урядників і вводять енерґійні репресійні засоби.

Справа інтервенції Італії й Анґлії.

Вашінґтон. Райтер Державний департамент доносить, що досі нема ніяких звідомлень зі сторони Італії відносно інтервенції Італії й Анґлії в справі Поруря.

Смертні засуди в Ірляндії.

Деблін. Райтер. У Дандельк страчено 3 особи, у котрих найдено оружя. Досі страчено 48 людей.

Сербсько-болгарська комісія.

Відень „Н. Фр. По.“ з Білгорода; З приводу останнього нападу на Уеск1б, збереться сербсько-болгарська комісія для розглянення цього нападу і ухвалення заряджень, що забезпечували би спокій на границі.

Вістник „Рідної Школи".

До Українського Громадянства!

Загальний Зїзд „Українського Педагогічного Товариства" з дня 25. грудня 1922 р. поручив Головній Управі перевести обовязкову жертвенність цілої української суспільности на „Рідну Школу" і таким чином дати трівку підставу нашому теперішньому і майбутньому приватному шкільництву, матеріяльну допомогу безробітньому учительству, та моральну допомогу українським школам і українському учительству, що є на державному етаті.

Виконуючи повищу ухвалу Загального Зїзду — Президія Головної Управи УПТ. звернулася з писемним проханням до всіх українських часописів утворити постійну рубрику, де періодично обговорювалось би справи „Рідної Школи" і таким чином малося би безперервний контакт з найширшими колами нашого громадянства.

Першим відгукнулося Видавництво „Діла", яке й досі ніколи не відмовлювало нам допомоги і з власної ініціятиви постійно містило всякі статті і зазиви в справі „Рідної Школи". Тепер воно відступило нам для цеї цілі цілу одну сторінку „Громадського Вістника".

Таким чином в „Громадському Вістнику" що тижня в четвер появлятисьме „Вістник Рідної Школи". Тут обговорюватисьмуть справи організації „Рідної Школи", її діяльности, її відношення до наших просвітно-культурних і економічно-торговельних інституцій і товариств, та до наших кооператив зокрема, обовязки нашого громадянства до „Рідної Школи", статистичні дані про загальну жертвенність по повітах Східної Галичини, по українських землях у межах теперішньої Польщі та поза її межами, з инших держав Европи та з Америки, а також про жертвенність ріжних категорій нашого громадянства і будуть оголошуватися обіжники інструкції та вказівки обовязкові для всіх Кружків УПТ. та поміщуватисьмуть ріжного рода пояснення й нотатки про всі біжучі справи, що безпосередно чи посередно відносяться до „Рідної Школи". Тут не входитиме список жертводавців на „Рідну Школу", який буде поміщуваний окремо.

Обовязком всіх кол нашого громадянства є не лише пильно розчитуватися у справах „Рідної Школи", в якій міститься частина історії наших визвольних змагань, національної і соціяльної боротьби за останні три десятки літ, — але й самому брати живу участь в дискусії, піддавати ініціятиву, практичні поради і взагалі бути в постійнім, нерозривнім звязку з тим великим культурним рухом, який своїм розмахом повинен захопити весь Український Народ і в своїх наслідках принести Йому довго ожидану волю. Під цим оглядом нема одиниці, котра могла би сказати, що її ця справа не торкається. Хто тільки живе з поглядом на будучність — а з ним живе кождий — той є відповідальний за роботу й її успіхи. Наша доля, наша воля лежить у наших руках. Правдива праця мусить кінчатися успіхами.

Наприкінці зазначуємо, що по розрахунку з початку січня ц. р. кошти получені з утворенням у „Гром. Вістнику" щотижневої рубрики „Вістник Рідної Школи" виносить 800.000 мп. місячно. Ця сума, яка постійно зростає паралельно з упадком валюти, має тим більше значіння, що Видавництво „Діло" пасивне. Отже цей видаток вважаємо 1% жертвою „Діла" на „Рідну Школу", до якої обовязані зі свого боку рівнож всі правні і фізичні члени українського громадянства, та складаємо на цьому місці Видавництву „Діла" прилюдну подяку.

ГОЛОВНА УПРАВА
Українського Педагогічного Товариства.

„Рідна Школа" — на бойовий зразок!

З нагоди брошури Івана Герасимовича „Економічно організаційна справа Рідної Школи" Управа отримала ріжні проєкти, як вишукати джерела нових матеріяльних засобів для „Рідної Школи", та урухомити цю справу. Один з цих проєктів заслуговує на особливу увагу.

Згідно з цим проєктом у Львові повинна бути команда „Рідної Школи", яка має давати накази (не прохання!) усім повітам. Тепер мається справа так, що фактично найбільше робить сам Львів, а праця по повітах з малими виїмками є незначною і невидатною. Причиною цього є, що Львів просить, благає, видає відозви і т. д., взагалі бе-еться до справи надто делікатно.

Такою поведінкою не зайдемо далеко. Кождий член нашої суспільности, кожда наша громадська чи приватна інституція мусить знати свій обовязок, а в слід за тим підчинитися національній карности. Не жебраниною просити яких там запшиків, а того маємо право жадати, щоби всякий поклав на загальному жертвеннику свою певну пайку, щоби для цеї цілі зрікся частини своїх вигід! Це обовязок і його мусить кождий сповнити! — Значить головна команда „Рідної Школи" у Львові має не просити, але взивати і приказувати до сповнення обовязку.

Практично можна уладити це так: Постійно платні та вільні стани, які розпоряджають готівкою, дають 1 проц. цілого свого брутто грошевого впливу, а селяне дають або гроші, або ще краще і для них вигіднійше натуралії. Збірка в місті і на селі мусить бути переведена хата в хату. Хай лише з кождої хати збереться що місяця 1 яйце, 1 хрін, цибулю, моркву, 5 бараболь і т. п., то з цілого краю вийдуть сотки міліонів. Але наш селянин радо дасть не 1.000, але 5000 і більше марок, не 1, але 5, 10, або часом цілу копу яєць, залежно від його заможности, дасть 10 хрінів, ґарнець або й ділетку бараболь, збіжа і т. п.

Зібрані таким чином продукти (натуралії) негайно перевести на гроші в місцевій, чи найблизчій нашій кооперативі. Наш селянин радо дасть — лише треба йому докладно пояснити, як річ мається, щоби він добре знав, що то таке „Рідна Школа" і на що він дає. Це повинні зробити священики, учителі, студенти, ученики середних шкіл, інтелігентні селяне, робітники, ремісники, кооператори і т. п. Взагалі треба подбати, щоби ідея „Рідної Школи" так поширилася і так вкорінилася у всіх верствах нашого народу, щоби буквально не було ні одної одиниці, якаб не сповнила цього найважнішого національного і культурного обовязку. Тут кождий інтелігент та свідомий селянин, робітник і ремісник, не чекаючи на приказ з гори з власного почину повинні вияснити своїм незрячим братам вагу „Рідної Школи" та конечну потребу своєю постійною жертвенністю поставити її на ноги.

Також раджу використувати такі нагоди як весілля, хрестини, храми і т. п. випадки, а також робити збірки по церквах і ярмарках. Селянин продав вепра, чи корову, чи коня, взяв 1 чи 2 міліони — і тут він повинен дати обовязкову жертву на „Рідну Школу". Це зробить він радо, треба лише в тому напрямі виховувати суспільність.

Чимало неробів складає вину за свою бездільність на польську владу. Тому треба в кождому поодинокому випадку провірити, на скільки хто фактично брався за таку працю, натрафив на перепони зі сторони польських властей і на які і очевидно старатися, усунути ці перепони — а рівнож треба переконатися, де видуманими перепонами та переслідуваннями покривається своє власне неробство і байдужність до цеї так живої справи.

Одним словом, коли акція „Рідної Школи" буде поставлена на боєвий зразок, коли місто „панькатися" та просити, — головна команда „Рідної Школи" буде жадати і приказувати, коли ті одиниці, які може малиб охоту виломитися з під загально-національної карности, та не сповняти свого обовязку, — знатимуть, що за це грозить їм публичний осуд, — то тоді кождий поодинокий член мусітиме сплатити цей свій національний довг. Коли так поставимо справу, тоді „Рідна Школа" одержить потрібні засоби не лише для удержання істнуючих приватних шкіл, але й для зреалізування всіх своїх високих, для нашого народу необхідних завдань.

На що потрібна статистика „Рідної Школи".

Статистика має на меті дати ясний образ жертвенности на Р. Ш. кождого повіту і кождої громади та знати, які громади ще нічого не дають, щоби можна було вжити відповідних заходів для притягнення і їх мешканців до жертв. Далі бажаним знати, як ріжні кляси причиняються до жертвенности на Р. Ш., кілько марок припадає на поодинокі особи, мешканців окремих громад та повітів.

Отже статистика дає можність не лише швидко орієнтуватися скільки, коли і від кого вплинули жертви та дає перегляд по громадах, повітах та клясах, — але й таким чином дає можність Секції „Рідної Школи" та її функціонарам, кружкам У.П.Т. і взагалі всім людям доброї волі, що бажають потрудитися на річ Р. Ш. — оперувати не голими фразами при своїй освідомляючій праці, при агітації за жертвами на „Р. Ш.", але конкретними цифрами.

Статистика — це правдиве дзеркало, в якому можна побачити й оцінити моральну, національну і громадянську вартість кождої одиниці нашої суспільности. Вона дає доказ, хто має почуття обовязку і совісно його сповняє а хто „патріот" лише на словах. Бо в парі з гарними словами мусять поступати й діла, бо „віра без діл мертва єсть"!

Нераз трапляється, що такий голословний „патріот", припертий до муру — як мається справа з його ж власною жертвенністю на Р. Ш., викручувався сіном, начеб він зложив вже обовязкову жертву в якомусь там кружку У.П.Т. Ми відносимося опісля до дотичного кружка і показується, що той добродій згаданої жертви зовсім не зложив. Отже на будуче такі викрути будуть неможливі. Евіденцію жертводавців провадиться по кружкам а лісти пересилається відтіля до головної Секції Р. Ш. Таким чином ведеться подвійна контроля жертвенности на місцях і в центрі. Це дає можність скоро і точно оцінити правдиву вартість кождої одиниці нашої суспільности. Подбаймож кождий про себе, щоби вартість та була як найбільша, щоби між нами не було „неплодного дерева", яке „з саду вирубують..."

В найблищому часі подамо перегляд жертвенности в цифрах по повітах та громадах цілої Східної Галичини. *Секція „Рідної Щколи"*.

Обіжники і пояснення.

До всіх Секцій і Кружків У. П. Т. в справі „Громад. Вістника".

З огляду на те, що від тепер Головна Управа У.П.Т. і Секція „Р. Школи" постійно поміщуватимуть у „Вістнику Рідної Школи" всякі обіжники, інструкції, пояснення, пригадки і вказівки обовязкові для всіх Секцій та Кружків У.П.Т., накладається обовязок подбати, щоби по всіх Кружках У.П.Т. був „Громадський Вістник", та щоби його складали і вели евіденцію подібно як це робиться зі всіма обіжниками і взагалі письмами з Головної Управи У.П.Т. чи Секції „Рідної Школи".

До ПТ. Впорядчиків ріжного рода улаштувань.

Пригадуємо отсю ухвалу Загального Зїзду Українського Педагогічного Товариства з 25. грудня 1922 р.: Зі всіх концертів, вистав, забав, відчитів, прогульок, фестинів і т. п. улаштувань в цілім краю 1% брутто касового впливу іде на „Рідну Школу".

До всіх ПТ. Організаторів збірок з нагоди коляди на „Р. Школу".

Проситься заколядовані гроші і лісти, на які колядовано, негайно вислати туди, звідки їх одержано. (Кружок У.П.Т. в повіті, або „Рідна Школа" у Львові).

До всіх Кружків УПТ.

Взиваємо негайно всі лісти, на які колядовано на „Рідну Школу" у Вашому повіті і гроші прислати чеком або переказом до Українського Пед. Тов. у Львові, а для евіденції зробити для себе відпис ліст.

Головна Управа Українського педагогічного Товариства.

До всіх Вп. збирачів на лісти.

Дуже проситься всіх Вп. збирачів доконче заповнювати рубрику „стан" (заняття) жертводавців. Це необхідно для статистичного опрацювання жертв і жертводавців.

Найліпше збірки переводити так: Виписується усіх членів дотичної громади на лісту ще перед збіркою. Лише тоді звертатися до жертводавців. Практика показала, що такий спосіб дає найбільше жертв. Проситься Вп. збирачів не затримувати ліст і грошей, а негайно висилати туди звідки їх одержано. (Кружок У. П. Т. в повіті, або „Р. Школа" у Львові)

До всіх Вп. жертводавців.

Звертається увагу Вп. жертводавців, що найдешевший спосіб пересилки грошей до „Р. Ш." є пересилка чеками. (Українське Пед. Тов., Львів, Ринок 10.. ч. конта в Р. К. О. — 149 405). Хто не має чеків. нехай напише до канцелярії „Р. Шк." — а відворотною почтою вишлеться їх даром і оплатно. Для евіденції жертводавців необхідно знати їх заняття. Саме подання: д-р, інжинір і т. д. не вистарчає, бож доктором може бути, адвокат, професор, державний або приватний урядник, купець і т. п. Поділ робиться не після освіти. лише після заняття. Хто з ріжних причин (ось, як н. пр. деякі державні урядники) не хоче подавати свого імени нехай подасть свою жертву під ініціялами, а заняття (учитель, державний урядник, проф. гімн. і т. п.) доконче зазначить. Ті, що пересилають збірки мають зазначити на чеку або переказі „збірка".

Просимо при висилці жертв крім місцевости і почти обовязково подавати назву повіту.

Кожний повинен знати

історію „Українського Педагогічного Товариства" його дотеперішню працю та завдання на будуче, як рівнож пізнати справу „Рідної Школи" і нашого шкільництва взагалі. Все це дуже ясно і переглядно представлено в отсих брошурках:

1. В сорокові роковини У. П. Т. (1881—1921). Зміст: У. П. Т. як воно звязалося, як росло і розвивалося — К. Малицької. Фонд „Рідна Школа" — М. Галущинського. Відозва Головної Управи У. П. Т.

2. Я. Біленький: Українські приватні школи в Галичині.

3. Українська школа гине!

4. І. Герасимович: Економічно-організаційна справа „Рідної Школи".

Хто ще не має цих брошурок, хай звернеться по них до „Рідної Школи", Львів, Ринок 10.

Приклади гідні наслідування!

Вп. радник Іван Герасимович зложив на „Рідну Школу" 10 000 Мп. і пише: „Згідно з закликом п. Ів. Герасимовича в справі „Рідної Школи" складаю як податок 10.000 Мп. з зазивом до всіх малих і великих, старих і молодих на Україні сущих Герасимовичів, щоби виконали свій обовязок.

На „Рідну Школу" зложили: Вп. директор гімн. Михайло Грицак 100.000 Мп., Вп. д-р Маріян Панчишин 100.000 Мп., а то 50.000 Мп. замісць святочних бажань а 50.000 Мп яко жертву.

Головна Управа У. П. Т. складає отсим щедрим Вп. Жертводавцям щиру подяку.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

З дороги життя

Хроніка.

Загально люде нарікають на цензуру, називають її пережитком старого, поліційного режіму, пси вішають на Богу духа винному прокураторі, якому бажають стільки кольок, що білих плям в газеті і т. и. А чейже ті вічно невдоволені люде не все мають рацію. Є змори, без яких життя булоб таке нецікаве, як „Осаул Підкови", Бо уявім собі тільки, скільки таємничого чару і загадочної принади булиб позбавлені наші часописи та журнали, якби на ті білі сліди творчости пана прокуратора, який ще ні одному письменникови не пошкодив а богатьох виратував від неминучої компромітації. Бо письменницьке перо то мов та химерна жінка, що рано кладеться хора до ліжка а вечером йде на баль „Червоної Калини"; туманієш над стиртою паперу, перо пише а ти читаєш і очам своїм не віриш, а коли метрампаж або другий технічний редактор вирве тобі скрипту́ру з рук, тоді одна твоя надія на Бога, і на п. прокуратора.

І власне тому я безмежно зобовязаний п. прокураторови, якому прийшла божеська ідея до голови — сконфіскувати мій попередній фейлєтон в цілости. Богом а правдою то фейлєтон був кволий як лусідська валюта а убогий духом як львівський маґістрат, який щойно на Йордан почув на собі тягар відповідальности за архитвори, що бовваніють над маґістрацькими керницями і не дозволив на профанацію псевдо-грецької Діяни греко-католицьким водосвяттям. Фейлєтон був кепський і міг підкосити мою карієру в зародку а тим часом, дякуючи п. прокураторови, усім здається, що фейлєтон був знаменитий як хор „Богеми" і непримиримий, як Донцов. І що мені то шкодить, що люде замісць нарікати на мене, нарікають на п. прокуратора.

Дехто дивується, як це я — чоловік з уродження маломовний і понурий як Пілсудскі, кинувся фабрикувати малі фейлетони, як „генерал" Галлер „Чудеса над Вислою" і инші „Шлюби моря". В дійсности я тому не винен. Хорий і знищений лусідськими криміналами, мав я до недавна хиба стільки розради, що доларове „шімі" на чорній біржі. І щойно оноді віднискав я затрачений гумор і життєву енерґію, коли довідався з часописів, що є ще в Польщі податок, якого я платити не буду. Правда, мене запевняють, що вслід за проєктом податку від здоровля, буде внесено проєкт податку від повітря, диму і других проявів життя на землі, але поки це станеться, я зможу написати ще три малі фейлєтони.

Ґазети пишуть, що п. Сікорскі поставив польський сойм на „габтах" і виголосив півтораґодинне ґадане про субординацію. Один тільки Вітос заяхав по пястівськи руки в кишені і посвистував собі під носом старопольську арію на тему Ґадай Крупа до біскупа".

Дня 22. січня відбулося свято української державности. Донцов говорив на тему „Pereat mundus fiat patria, після чого половина його слухачів вже нині ходить в чорних сорочках. Тимчасом в Харкові пришували до прапору „нової" України рибу на знак того, що коли Україна досі терпіла протестуючи, то від нині терпітиме мовчки.

В звязку з вчорашною новинкою про „Будяк" просять мене зазначити на цьому місці, що п. Левко Лепкий покликав до життя не п. Д. Кренжаловського але „Будяк", хоч я думаю, що без Лепкого не побачив би був світа ані Цяпка-Скоропадський, ані Кренжаловський. Жаль тільки, що Льоньо Лепкий вічно мав пеха і скорше чи пізнійше мусить вирікатися своїх гомункулюсів.

Кінчаючи свою хроніку, а не можу поминути мовчанкою вечора, „Богеми", який відбувся безпосередно по державницькому святі. На вечорі звертав на себе увагу поет Купчинський в ...чорній сорочці.

Ярко фашистівський настрій „богеміян" вилився в піснях та імпровізованих поемах, які з огляду на легку запальність порішено замаґазинувати в пивницях „Народньої Торговлі".

Жонтік.

З театру.

В останню неділю театр „Української Бесіди" поновив виставу „Панни Мари" В. Винниченка, у цілком новій обсаді роль. Титулову ролю креувала п-на Рубчаківна. Треба признати, що наш типерішний театр має щастя до молодих талантів, які вішують в найблищому майбутньому українській сцені артистів першорядної вартости. Нашому театрови судилося „відкрити" пп. Голіцинську й Блавацького, — тепер поважний драматичний репертуар придбав нову підпору в особі п-ни Рубчаківної. І дійсно, глядючи, як оця молоденька т. м. сценічна дебютантка сміливо повелась з таким важким завданням, як роля „Панни Мари" — мусимо ствердити у п-ни Рубчаківної великий — зваживши її роки — небуденний сценічний талант, який після солідної праці над собою — може заблиснути у такому світлі, в якому довгі роки світила зоря незабутньої Катрі Рубчакової. Виразна дикція, свобода рухів, темперамент, та найкращі зовнішні фізичні дані творять чималу підставу вірити, що п-на Рубчаківна придбає й усі инші прикмети артистки.

Можливо, що п-на Рубчаківна гралаб Мару ще краще, коли би мала була відповідного партнера. На жаль п. Залуцький не був тим бальорим, веселим, надзвичайно симпатичним типом українського студента революційної доби, як має бути ним Срібний у комедії В. Винниченка. Хибувала в його креації передовсім мягкість та ця інтелігенція, що приковує до себе поміщицьку доньку й тоді, коли вона бачить у Срібному лише простого садівника.

Про инших виконавців головних роль можна згадати одно й те саме: що кожний із них дав суцільний комічний тип, який наглядно свідчив про повагу, з якою ставляться наші артисти до пєс нашого найбільшого сучасного драматурга.

П-ні Бенцалева, як моторна Прися. п. Бенцаль — як хитрий і безпардонний прикащик Калістрат, п. Блавацький — як розсіяний, боязкий, безнадійно закоханий домашній учитель Єлеонський, п. Загаров — як хоробливий буржуйманяк Віталій Чубчик-Чубківський, чи п. Стадник, як „американофільський" управитель Чубківського, п. Шеремета — як Жид Мойсей Аврамович — ось, в азбучному порядку поданий список тих, що справедливо примушували численну публику сердечно сміятися і бити рясні оплески. Годилось би хиба зауважити про п. Крушельницького, що він не всилі грати ролі хлопчини, що навколішки стає перед 18-тилітньою сестрою та драпається по деревах, бо... перебув занадто богато літ на важких акторських роботах. Як що немає у нас відповідних мужеських сил для таких роль, то можна би віддавати такі ролі паням.

Жаль, що не перекладено жарґонового малоруського тексту пєси на людську мову. А то цілі уступи комедії йдуть на пропаще — бо наша публика просто не розуміє російських слів і фраз (нпр. запит Мари, „що це таке „сладострастний поцілунок?"). Перевантаження пєси перекрученими словами й крикливими москалізмами, яке мабуть сталось не з певною доцільною метою: надати пєсі льокальний характер, призначити її для широкої наддніпрянської провінції та жарґоном звіцнити комічний бік комедії, не находить ніякого оправдання з хвилиною, коли пєсу грається перед галицькою публикою, яка хоче розуміти текст!

„Панна Мара" певне втримається на цьогорічному репертуарі нашого театру. У пізнійших виставах дуже цікаво булоб побачити в головній ролі п-ю Голіцинську (яка від довшого часу є недужою), бо п-ні Г. моглаб найти у цій ролі велике поле до попису, на превелике задоволення усіх зацікавлених в успіху так дуже нечисленних драматичних з наших революційних днів.

М. К.

Шліть жертви на будову памятника на могилі Леся Мартовича до Пов. Тов-а Кредитового „Віра" в Раві Руській.

НОВИНКИ.

— **Підвишка передплати.** В останньому тижні друк ґазети знов підскочив о 30% а ціна паперу майже 50%. Зі'вт дорожнечі приневолює нас підвести ціну одного примірника вже від нині на 300 Мп. а передплату від 1. лютого о. р. на 7.000 Мп. місячно. — *Адміністрація.*

— **Моя відповідь.** На численні запити в справі продовжування моєї статті „Пімста?" подаю до відома всім заінтересованим, що я самочинно припинив на неозначений час друк цеї статті дня 18. ц. м. „Народний Комітет", начальна управа трудової партії, своєю ухвалою з 17. ц. м. дав мені вповні вдоволяючу сатисфакцію, стверджуючи, що всі заміти моїх „прокураторів" є позбавлені всякої реальної основи. Крім того важкі переживання сучасного моменту наказують мені відвернути свою увагу від особистих справ, а звернути її на загальні. Зрештою тимчасово вдоволяє мене й приватне признання о. прал. Куницького, що стаття „Слова" проти мене появилася без його співучасти і без його відома. Він хотів спростувати неправдиві твердження відносно моєї особи, але редактори „Слова" просили його, щоби того те робив, бо тим міг би вбити „Слово". — *Ф. Федорців.*

— **Йордан і львівський маґістрат.** Поки в завтрішньому числі нашого часопису подамо вичерпуюче освітлення обурюючої до живого поведінки львівського маґістрату, на цьому місці подаємо дослівний текст маґістрацької заборони з її характеристичним для сучасного моменту „умотивуванням": We Lwowie, dnia 14. stycznia 1923. Do Probostwa cerkwi Przemienienia Pańskiego we Lwowie, ul. Krakowska l. 21. Studnie wraz z figurami znajdujące się w Rynku naszego miasta pochodzące z pierwszych lat 19. stulecia, posiadają znaczną wartość artystyczną i archeologiczną i stoją obecnie pod ochroną konserwatorską województwa. Ponieważ z okazji święta jordanu przy ustawieniu drewnianego obeliska studnie a w szczególności figury narażone są na uszkodzenie, uprasza się o zaniechanie ustawienia obelisku i o zastąpienie go inną, lekką dekoracją. — Підпис нечиткий.

— **Свято української державности у Львові дня 22. січня ц. р.** Крім промов, яких зміст подали ми у вчорашному числі нашого часопису, на програму свята української державности зложилися вокальні сольові і хорові продукції та деклямація О. Загарова. Свято закінчено відспіванням Шевченкового „Заповіту". Велика саля Лисенківського Інституту була битком набита, хоча й кидався в очі брак кількох замітніщих представників українського громадянства, які, невідомо чому, вважали за відповідне відтягтися від участи в святі української державности.

— **Дві заборони.** Нам прислано такі два характеристні для нашого лихоліття документи: I. Starostwo w Kosowie, l. 8455|22. Kosów, dnia 31. października 1922. Stowarzyszenie „Ukraiński Horożański Komitet" w Kosowie zatwierdzenie statutu. DouPana Dr. Piotra Rondiaka w Kosowie. Województwo reskryptem z 16|6 1922. L. 5595|pr. zakazało na zasadzie §. 6. ustawy z 5 maja 1869 Dz. p. p Nr. 66. zawiązania stowarzyszenia „Okręgowy Ukraiński Horożański Komitet" w Kosowie, ponieważ zachodzi uzasadnione podejrzenie że pod dokrywką stowarzyszenia prowadzić się będzie agitacja przeciwpaństwowa. Od tej decyzji wolno wnieść rekurs do Ministerstwa Spraw Wewn., który podać należy do Województwa w terminie 60 dni, licząc od dnia następującego po dniu doręczenia intymatu niniejszej decyzji Starostwa. w. z. Tabęcki. II. Starostwo w Kosowie L. 9998|22, Kosów, dnia 20. listopada 1922. Do Zarządu „Ruskiego Narodnego Domu" w Kosowie. W załatwieniu tamt. prośby d. pr. 5|8 1922 nie zezwalam na u-

rządzenie zbiórki w powiecie tut. w czasie do końca maja 1923 r. Przeciw temu orzeczeniu można wnieść rekurs do Województwa w Stanisławowie, który podać należy do tut. Starostwa w ciągu 14 dni od dnia następującego po doręczeniu. Starosta w. z. Winiarski.

— **Кінець друкарського страйку в Кракові.** Дня 21. січня закінчився в Кракові друкарський страйк, який тривав 105 днів. Підприємці згодилися на домагання друкарських робітників і краківські часописи від дня 24. січня виходять на ново.

— **Інтімний Вечір**, який відбувся останньої суботи за ініціятивою „Комітету опіки над Інвалідами", заслугує на згадку з огляду на артистичну частину своєї програми: а саме: прегарним сольовим співом відомого нашого баритоніста Маркіяна Винницького, незрівнаними гумористичними монольогами Вп. мецената д-ра Боцюркова, який випадково приїхав був до Львова та улюбленими стрілецькими пісоньками п. Левка Лепкого.

— **Ще про втечу Старкевича.** З нагоди втечі комуніста Родзеня Старкевича з львівських Бриґідок польська брукова преса підняла крик, буцім-то його випустили на волю ключники Українці, що й дало привід до фантазій про большевицько-українську змову і т. д. Засягнувши інформацій, можемо подати дещо більше подробиць про цю зручну втечу. Старкевич, відомий у Львові комуністичний агітатор, був у минулому році засуджений на 6 літ тюрми, а не на досмертню вязницю, як доносила польська преса. Утік він коло 7 год. у вечір прямо з келії за помічю одного з вязнів, що жив разом з ним, Королька. Цьому Королькови вдалося користаючи з вязничих слюсарських варстатів, у яких він працював, підробити ключі і зіпсути проводи електричного освітлення так, що біля 7 год. у вечері нараз погасло світло у всій величезній тюрмі. Користаючи з темноти, Королько виломив двері келії й преспокійно разом з Старкевичом та ще одним вязнем пройшов усіми коритарами на подвіря вязниці. Тут виломив завше зрештою зачинені двері в підвалах будинку, якими можна було передістатися до сусідних забудовань і оминувши таким робом військову варту, що при виході з подвіря Бриґідок — преспокійно „смикнув" разом із товаришами на місто. По втікачах і слід застиг. Слід завважити, що Старкевича уважно пильновано так, що він не міг виходити на ніякі роботи, як це хибно доносили польські ґазети. Підчас утечі Старкевича службу на коридорі повнили самі тільки Поляки ключники.

— **Перемиський прокуратор на лаві обвинувачених.** Носив вовк — понесли і вовка. Дня 16. лютого засяде на лаві обвинувачених перед повітовим судом в Перемишлі перемиський прокуратор Антін Левандовскі обвинувачений д-ром В. Загайкевичем о перест. з §§. 488. і 491. к. закона.

— **Примірний „консисторж".** Нам прислано документи, з яких виявляється, що православна духовна консисторія в Кремінци на Волині з еп. Діонізієм на чолі зайшла так далеко в своїй льояльности, що не тільки ціле урядування веде в польській мові, але в тійже мові відповідає на письма звернені до неї в українській мові

— **Ucrainica в Італійській пресі.** В ґенуенській „Corriere mercantile" появилася стаття пані М. Липовецької, яка, навязуючи до большевицької пропаґанди на Балкані, перестерігає европейську громадську думку перед червоним імперіялізмом. На думку авторки, не є виключено, що катастрофальне економічне положення совітів пхне їх до нової воєнної авантури.

— **Коляда.** Громада Ваньовичі з Самбірщині переслала коляду в сумі сто тисяч м. п. на політичних вязнів.

— **Вязні—вязням.** Нам пишуть: 5 поневільних рекрутів зі с. Волцнева зложило на політичних вязнів м. п. 10.000.

— **Справлення помилки.** У вчорашньому числі у змісті промови ред. В. Садовського („Святочні промови на урочистому обході свята 22. січня у Львові") трапилась друкарська помилка, яка зробила цілком незрозумілою цю фразу, яка саме була суттю названої промови: „Льогічним продовженням акту 22 січня 1918 р. є акт 22. січня 1919 р. Він поширив зміст четвертого універсалу, до проклямованого давнійше прінціпу незалежности приєднав прінціп незалежности—має бути „прінціп соборности".

— **Повісив рідного батька.** Гриць Гавринь з Максимович не могучи стерпіти докорів батька, якому не подобались його любовні зносини з Пазею Заяць, повісив батька в стайни на сволоці.

— **Вп. Передплатників в Чехословаччині** просимо отсим складати передплату на наш часопис в Банку Чеських Леґіонів в Празі на конто Видавничої Спілки „Діло" у Львові, а нас повідомити листівкою. — *Адміністрація.*

— **Тіштеся і радуйтеся „Смотрики"!** Комітет Пань опіки над Українськими Інвалідами не забув і на Вас у сім карнавалі. В лютім дня 5-го о 7 г. веч. відбудеться у відновленій великій салі „Народного Дому" котиліоновий вечер для наших „Смотриків", на який також загостять і старі гості для веселої забави серед своїх танцюючих „дітей". Саля величезна, — помістить богато розбавлених пар!

— **Передплачуйте „Літературно-Науковий Вістник"!** Виходить першого кождого місяця. Ціна одної книги 2 000 мп., з пересилкою 2 200 мп. Річник за 1922 рік коштує 16.000 мп. з пересилкою 16.700 мп. Адміністрація Л.-Н. В. у Львові, вул. Чарнецького ч. 24. 1550 1-4

— **Дирекція „УБУС-а"** (Українського Будівельного Союза) у Львові, вул. Осолінських 6, подає отсим своїм членам і нечленам до відома, що якраз тепер пора замовляти усі необхідні до будови матеріяли як: цеглу, вапно, цемент, бляху, дахівку, черепицю і т. д., як також пляни, кошториси і т. д., тому проситься негайно зголошувати усі запотребування. На відповідь треба долучити 200 Мп. — Першенство у закупнах мають члени, тому хто ще не є членом, повинен зараз зголоситися й зложити хоч один уділ 5000 Мп., та одноразове вписове 100 Мп. XVI 1—1

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.000. Жертводавці понище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

Курс грошей.

Львів, дня 23. січня 1923.

Доляри американські	30.000—30.500
„ „ (1 і 2-ки	29.700—30.200
Доляри канадійські	29.700—30.200
„ „ (1 і 2-ки	29.400—29.700
Марки німецькі	1·85—1·90
„ „ (сотки)	1·70—1·85
„ „ (дрібні)	1·50—1·75
Леї румунські	150·00—170·00
„ (дрібні)	140·00—160·00
Корони чеські	880·00—890·00
„ „ (дрібні)	780·00—830·00
Австрійські тис. нов. ем.	580·00—600·00
„ ст. ем.	3.350·00—3.400·00
„ сотки нов. ем.	55—60·00
„ 50 кор.	80·00—100·00
„ 20 кор.	26·35—26·00
„ 10 кор.	12·00—13·00
„ 1. і 2-ки	0·60—0·00
Рублі 5-сотки	180·00—240·00
„ сотки	250·00—300·00
„ 25-ки	105·00—115·00
„ дрібні	0·65—0·00
„ думські 1.000-ки	20·00—25·00
„ „ 250-ки	15·00—20·00
Карбованці	1·00—1·00
Гривні	1·20—1·00
Франки французькі	1760·00—1820·00
Фунти стерлінгів	135.000·00—140.000·00
Франки швайцарські	5400·00—5500·00
Золото:	
20 кор.	135.000·00—140.000·00
20 франк.	125.000·00—130.100·00
20 марк. нім.	143.000·00—148.000·00
Фунти стерлінґи	72.000·00—72.200·00
10 рубл;	155,000·00—165.000·00
Доляри	15.500·00—15.6000·00
Срібло:	
Корони австр.	1.900·00—2.100·00
5 кор. австр.	6.800·00—6.900·00
Фльорени австр.	5.700·00—6.100·00
Рублі	5.000·00—5.100·00
Копійки	27·50—28·00
Доляри американські	10.500·00—11.000·00
„ „ полов. і 1/4	9.800·00—9.900,00
Доляри канадійські	9.000·00—9.300·00
„ „ дрібні	8.500·00—8.700·00
Леї румунські	1.340·00—1.350·00

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

Ширіть наш часопис!

Всі матеріяли призначені для „Жіночого Вістника" проситься надсилати на адресу: Мілена Рудницька Лисяк, Львів, вул. Городецька ч. 97. II. пов.

ОПОВІСТКИ.

З приводу уродин Вп. п. Елеонори Баранецької в Якубовій Воли, пов. Дрогобич — зложили на Рідну Школу: о. Микола Баранецький 5000 мп., Елеонора Баранецька 3000 мп., учитель Евстахій Ґада 3000, Сидір Хтей 3000 мп. IX. 1—1

На „Рідну Школу" зложили в мп: Михайло Грицак директор ґімн в Стрию 100.000, д-р М. Панчишин 50.000 як 1 прц. від брута касового вплливу на Маланч. вечері читальні „Просвіти" на Левандівці 12.180. Управа кавярні „Република" 25.000, о. І. Косоноцький 2000 і кличе: о. Савулу з Дмитрович, о. В. Полянського з Судової Вишні та о. Кушніра з Волчищович, З. Косоноцька 1000 і кличе: В. Дідича, Д. Нагуського і Гр. Пірожика господарів з Никлович. За жертви складає щиру подяку Головна Управа У. П. Т. IX. 1—1

Для переведення евіденції просимо ВП. Старшини всіх Кружків У.П.Т., Читалень, Соколів, Січей, Кооператив і инших просвітних та економічних орґанізацій як також поодиноких членів нашого громадянства не відказати нам долом гн пересилаючи до У. П. Т. Секції „Рідної Школи" Львів, Ринок ч. 10) в протягу трьох днів з кождої громади точний спис: 1) всіх українських економічних, фінансових, торговельних, господарських та промислових інституцій і товариств, дальше ріжного роду кооперацій, крамниць і т. п. орґанізацій та самостійних промисловців, торговців і всякого роду підприємців, 2) громадян побираючих місячні платні (як ґімназіяльні професори, народні учителі, державні та приватні урядники) і ріжного роду службовики) як також свьящеників, адвокатів, інжинерів, лікарів і т. п. — Секція „Рідної Школи". IX. 1—1

Просвітний кружок української робітничої сотні в Братиславі Чехи — зложив дня 12. грудня м. р. на конто видавничої Спілки „Діло" в Банку чеських леґіонів в Празі 110 ч. корон яко дар „Просвіті" та кличе инші українські робітничі відділи в Чехословаччині з Праги, Терезин, Берно, Хеб, Пардубиці III. 1—1

Подяка Забавовий Комітет міщан з Поморян зложив з нагоди Маланчиного вечера 60.000 мп. на Захоронку в Поморянах, за які складає сим щиру подяку. — Управа Захоронки. 1551 1—1

3 000 Мкп!

На закуплення кварцевої лямпи, конче потрібної до лічення хорих, для порадні матерей львівської філії українського краєв. тов-ва охорони дітей і опіки над молодю зложили по 3000 мп і кличуть:

Марія Перфецька — Ярослава Колтунюка, Марію Воєвідкову, Володимира Ревюка. Блянка Баранова — о. д-ра Лабу, Сидора Кузика, Михайлину Болюхову Тернопіль. Антонина Кучерова — Юлію Кордубову Бережани, Михайла Балакима, Михайла Посацького. Мечислава Оссовська — Зофію Оришкевичівну, Марію Свірську, Евгенію Шаркову. Володимир Полянський — о. Каштанюка, інж. Скоплякову, Михайла Стефанівського. Евгенія Рогожа — Марію Гатухову, Олену Пристайову, д-ра Льва Кульчицького Рудки. Марія Герасимович — Ніну Селезінкову Стрий, д-ра А Горликовича, Олену Савчекову. Станислава Бекесевич — інж. Бартошову, Олену Савутову, о. Уляновича Лисиничі. Марія Білякова — Льва Крипякевича Бережани, Івана Грицая Варшава, інж. Василя Рижевського Евген Сельський — Теодозія Ріпецького, Антона Івановича, Миколу Гуменного Щирець. Неонія Терлецька — Миколу Заячківського, д-ра Володимира Бачинського Сильвестра Герасимовича.

Жертви проситься посилати до тов. „Дністер Львів вул. Руська 20 на книжечку 11.600 і викликувати дальших. 1545 1—1

До

Управи стов. „ДОСТАВА“
у ЛЬВОВІ, вул. Домініканська 11.

I.

Давін, вага 325 кг. **замовлений** через Вашу **многозаслужену** фірму, **вже** насків і поблагословлений нинішнього дня почав свою св. службу. Робота дуже гарна, словом артистична, голос дуже милий, мельодійний, народ вдоволений. Сердечне Спаси-Біг! — За гр.-кат. Церкву в Щирци: **о. Мих. Баричко** парох, **Василь Купинас, Петро Мокрий,** провізори церковні.

II.

Отсим повідомляємо, що бічний престол, **який ми у Вас** замовили, **вже** викінчений і уставлений. Констатуємо з правдивим вдоволенням, що ціла робота престола отже різьба, золочення і образ виконано надзвичайно гарно і солідно та є правдивою окрасою нашої церкви. З сеї причини складаємо щиру подяку Товариству „ДОСТАВА“ у Львові і її артистови-різьбареви п. П. Качмарчукови. — Велдіж, в жовтни 1922. — **о. І. Погорецький** парох. **Юрко і Анна Лохмач.** 1522 3—3

За редакцію відповідає Ол. Кузьма. З друкарні Спілки „Діло“ Львів, Ринок ч. 10.